

Kiállításfotó - herendi porcelánok az Iparművészeti Múzeum 1901-es karácsonyi kiállításán, a háttérben a mezőcsáti református templomból származó festett karzattal

Adattár - Fényképgyűjtemény

Leltári szám:	FLT 8625 
Alkotó:	Weinwurm, Antal (1845 - 1925 k.) / fényképész
Készítés ideje:	1901
Készítés helye:	Budapest
Anyag:	albumin fotópapír
Technika:	albumin fotó
Méret:	magasság: 30 cm szélesség: 24 cm

A mezőcsáti református templomban 1890-ben tűz ütött ki, melyben az 1745-46-ban készült festett kazettás mennyezet is nagyrészt elpusztult, a karzat azonban – a karzattalvédő díszítő 20 kazetta, valamint 14 festett faoszlop – szerencsésen megmenekült, s 1892-ben az Iparművészeti Múzeum gyűjteményébe került. A mezőcsáti festett karzat múzeum Üllői úti épületében 1897-ben megnyitott, Radisics Jenő által rendezett állandó kiállításnak is része volt: a csarnokban került felállításra, a kora újkori magyarországi díszítőfestés, egyben a "magyar stílus" reprezentatív emlékeként, amint azt Radisics egy 1896. évi írásában is hangsúlyozta:

A múzeum legújabb, a közönség előtt úgyszólván teljesen ismeretlen szerzeményei a nagyérdekű régi magyar ornamentális festményekkel borított emlékek, melyek az új épületben a gyűjtemény rendezése s közszemlére történt kiállítása alkalmával fognak először bemutatni. (...) Ezek lebontott templomok egykori mennyezetei, erkélyei s egyéb farészei, melyek nyomán egy határozott irányú és szellemű, kétségkívül igen elterjedt műgyakorlat, a magyar dekoratív festészet konstatálható. Keletkezését a középkorban kell keresnünk. Erre vallanak a motívumok rajzai, valamint a méretük, viszonyítva a díszítendő felület kiterjedéséhez. A színezés erőteljes, olykor merész, felette dekoratív, de nem rikító. A formák pedig kifogyhatatlan képzelőtehetséget árulnak el. Az összehatás e mellett rendkívül szerencsés és a mi saját szempontunkból a legérdekesebb: e festmények szorosan összefüggnek mindazzal, amit joggal magyarnak tekinthetünk: a fazekassággal, hímzésekkel, ötvösséggel stb. Hogy pedig a dekoratív festészet hazánkban nemcsak szórványosan, mintegy kísérletkép gyakorolhatták, erről az idézett emlékek kivitele győz meg bennünket, mert a művész, aki a mezőcsáti kórust kifestette, nem elsőnek festett templomokat. Kellott, hogy tanulta legyen ezt oly mestertől, akit szintén mester oktatott, s ez utóbbi is egy nálánál idősebb festő műhelyében nevelkedett. Szóval csak nemzedékről nemzedékre szállott művészet alkothat ennyire tökéletes munkát. Ezzel egy újabb adatot nyertünk arra nézve, hogy Magyarországon a művészi ipar kerete korántsem volt oly szűk, mint aminőnek azt hosszú időközön át képzeltük, s kivált nem áll az, mintha a hazai művészet és a művészi ipar általában a külfölditől alig különbözne, s fajunk ízlése csak egyes lényegtelenebb ágakban keresett és talált megfelelő kifejezést. Ellenkezőleg: minél jobban felkutatjuk a múltnak reánk maradt művészetét, annál inkább arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a művészet minden ágát – amennyiben ez egyáltalán előfordul – minálunk is speciális szellemben művelték csak mi nem láttuk meg mindig, miben áll ez a sajátságos jelleg. A múzeum magyar dekoratív festményei a lánc egy további szemének tekinthetők, s az én nézetem szerint újabb, döntő bizonyítékok arra nézve, amit mindig állítottam: hogy Magyarországon is létezett egységes magyar felfogás a művészetben. (Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum. In: Magyar műkincsek, I. Bp. 1896, 93.)

A mezőcsáti karzat 1897. évi felállításától csak néhány évig állt a Iparművészeti Múzeum csarnokában: 1902 körül szétbontották, hosszú időre raktárba, majd 1974-ben a Néprajzi Múzeum gyűjteményébe került.

Irodalom

- Szerk.: Szilágyi András: Architecture and museology at the end of the 19th century. The "Hungarian Room" of the Museum of Applied Arts. *Ars Decorativa* 28, 2012. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012. - 7-22. (Semsey

Balázs)

- Szerk.: Tüskés Anna: Kulturális örökség és/vagy muzeológiai probléma? Beépített templomi berendezések az Iparművészeti Múzeumban. *Ars perennis. Fiatal Művészettörténészek II. Konferenciája*. CentrArt, Budapest, 2010. - 115-120. (Semsey Balázs)
- Szerk.: Fittler Kamill: Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása. *Magyar Iparművészet IV. évfolyam*, IV. évf. 5. szám. Magyar Iparművészeti Társulat, Budapest, 1901. - 245-259;271.(képpel) (Meller Simon)
- Szerk.: Fittler Kamill: A mezőcsáthi kórus. *Magyar Iparművészet I. évfolyam*, 1. (1897). Magyar Iparművészeti Társulat, Budapest, 1898. - 20-25. (Huszka József)

